

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
เพื่อนำไปสู่การเป็นเมืองสร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี

THE PARTICIPATION OF THE COMMUNITY IN THE MANAGEMENT AND
DEVELOPMENT OF CREATIVE TOURISM LEAD TO THE CREATIVE CITY,
A CASE STUDY OF PHETCHABURI PROVINCE

ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม¹ และญาณธร เขียรถาวร²
Baifern Wongbuangam¹ and Yanatorm Teanthaworn²

^{1,2} หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

^{1,2} Tourism Program, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

E-mail ¹baifern.w@rmutp.ac.th ²yanatorm.t@rmutp.ac.th

Received August 04,2023
Revised December 22,2023
Accepted December 25,2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ของอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 2.ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ3.ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ชุมชน และนักท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและแบบอ้างอิงด้วยบุคคลและผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการตรวจสอบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า 1.ไม่ได้พบสภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ของอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี 2.ชุมชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียพยายามมีส่วนร่วมในแต่ละด้านกับการสร้างสรรค์เมืองเพชรบุรีให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการยอมรับจากยูเนสโก ภูมิใจและยินดีร่วมมือสู่เป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและส่งเสริมภาพลักษณ์ของจังหวัดเพชรบุรีให้เป็นที่รู้จักในระดับโลก 3.แนวทางในการจัดการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ของจังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้ 1) การประชาสัมพันธ์และการร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่ายเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยต้องช่วยสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยวเรื่องความโดดเด่นของแต่ละชุมชน 2) การดำเนินโครงการที่ทางภาครัฐจัดขึ้นเป็นแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารที่ดี เนื่องจากเทรนด์อาหารสุขภาพเป็นที่นิยมทั่วโลก 3) ควรใส่ใจความยั่งยืนและความต่อเนื่องของนโยบายจากภาครัฐรวมไปถึง

งบประมาณที่ลงสู่ชุมชน 4) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันในจังหวัด เพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปทุกท้องถิ่น

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก

ABSTRACT

The study's objectives were as follows: 1. Studied the problems and obstacles in managing creative tourism and its development in Phetchaburi Province. 2. Examined the community and stakeholders' involvement in the management of creative tourism. 3. Explored the strategies for enhancing the management of creative tourism in Mueang, Phetchaburi Province. The study utilized a sample group consisting of various stakeholders, including government agencies, private sector, local communities, residents, and tourists in Phetchaburi Province. The research employed a purposive sampling and snowball sampling method, and the research tools included interviews and data analysis using content analysis and triangulation.

Research findings indicate the following: 1. No significant problems or obstacles were identified in the development of a creative city in Petchaburi Province. 2. The community and stakeholders actively participate in various aspects of creating a creative city in Petchaburi, which aims to establish itself as a UNESCO-recognized destination for creative tourism. Their common goal of making Phetchaburi Province a world-renowned while enhancing the residents' quality of life. 3. The guidelines for the development towards a creative city in Petchaburi Province are as follows: 1) Public relations and collaborative efforts from all parties are crucial, with a focus on raising awareness among tourists about the uniqueness of each community. 2) Implementation of state-sponsored projects for the development of a creative city, particularly in the area of promoting healthy food, as global food trends favor health-conscious options. 3) Emphasis on sustainability and continuity of government policies, along with budget allocations for community development. 4) Establishment of a tourism network among neighboring communities within the province to distribute tourism income across all regions.

Keywords

Community Participation, Tourism Development, Creative Tourism, UNESCO Creative Cities Network

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมานานในต่างประเทศ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ตนไปเยี่ยมชมเยือน มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันที่มีความต้องการหาประสบการณ์และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในมิติของการท่องเที่ยว หากเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์และความสร้างสรรค์จะทำให้การท่องเที่ยวมีความน่าสนใจและก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับผู้ที่เดินทางท่องเที่ยว (Wurzburger, Rebecca; et al, 2009) นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังได้รับการยอมรับมากขึ้นในหลายประเทศทั้งในแง่ของความคิดและการเชื่อมโยงความร่วมมือในการพัฒนาร่วมกันในรูปแบบของเครือข่ายภายใต้การสนับสนุนขององค์การระหว่างประเทศด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยเฉพาะ อาทิ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโกในรูปแบบของเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ (The Creative Cities Network) และ The Creative Tourism Network (CTN) สำหรับประเทศไทยจังหวัดที่มีเป้าหมายในการพัฒนาเมืองเกี่ยวกับการท่องเที่ยววัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ด้วยศักยภาพของทุนทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นภายในจังหวัด และความพร้อมของชุมชนท่องเที่ยวภายในจังหวัดซึ่งสามารถนำเสนอกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยว จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยนำไปสู่การได้รับการยอมรับให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการพัฒนาที่ดีจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่น

สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์นั้น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท.ซึ่งเป็นองค์กรที่ริเริ่มส่งเสริมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในประเทศได้ดำเนินการตามภารกิจสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของจังหวัดเพชรบุรีให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งยูเนสโกได้ประกาศให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์โลกด้านอาหาร ประจำปี 2564 (City of Gastronomy) ซึ่งแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าจังหวัดเพชรบุรีมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์เมืองสร้างสรรค์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์ ขึ้นชื่อเรื่องวัตถุดิบคุณภาพสูง มีวัฒนธรรมอาหารสูตรดั้งเดิมของชุมชน และการผสมผสานวัฒนธรรมประเพณีเข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจสมัยใหม่ ทำให้อาหารท้องถิ่นได้รับการดัดแปลงให้แพร่หลายมากขึ้นในระดับชาติและระดับโลก แต่การจะคงสถานะการได้รับการยอมรับให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์โลกด้านอาหารของยูเนสโกก็ยังคงต้องการเวลาดำเนินงานไปอีก 5 ปี ซึ่งการจะดำเนินงานไปได้ในระยะเวลาที่ยาวนานนั้นการร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วนในจังหวัดเป็นสิ่งสำคัญ อีกทั้งนอกจากความโดดเด่นด้านอาหารแล้ว ทรัพยากรการท่องเที่ยวของเพชรบุรียังมีความหลากหลายที่สามารถพัฒนาสู่การท่องเที่ยวสร้างสรรค์ในรูปแบบอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานดังที่ปรากฏศิลปะสมัยอยุธยาให้เห็นทั่วไปในวัดที่เก่าแก่ในจังหวัด อีกทั้งวิถีการเกษตรที่เป็นแหล่งเพาะปลูกของพืชที่มีชื่อเสียงของท้องถิ่นจนสร้างให้เกษตรกรมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจสามารถพึ่งพาตนเองได้ และในปัจจุบันยังมีแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นมาจากโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ซึ่งจากความหลากหลายดังกล่าวส่งผลให้เพชรบุรีมีศักยภาพเหมาะสมที่จะพัฒนาในหลายด้านทั้งการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การเกษตร เป็นสถานที่พักผ่อนหรือพักผ่อนเพื่อส่งเสริม

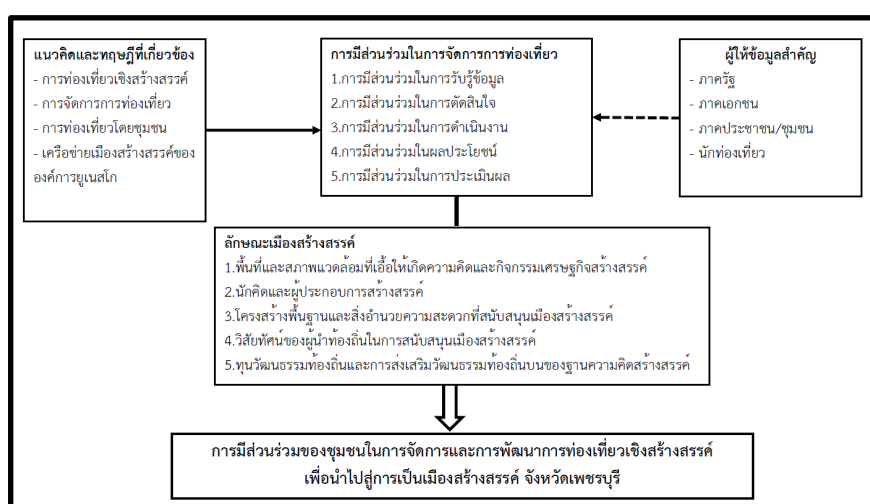
สุขภาพ แต่ในปัจจุบันการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวไม่ได้เป็นการจัดการเพื่อส่งเสริมการมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือด้านเศรษฐกิจเท่านั้นแต่ยังมุ่งเป้าเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน(UNESCO, 2006) ควบคู่ไปกับการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวและความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นชุมชน อีกทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงควรต้องมีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวด้วย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ชัดว่าด้านศักยภาพความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของเพชรบุรีได้รับการยอมรับในระดับสากลแต่ยังต้องการเพิ่มเติมในส่วนของความยั่งยืนซึ่งต้องอาศัยปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากผู้วิจัยต้องการที่จะทราบถึงแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการวางแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในหลายระดับ เริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล มีส่วนร่วมวางแผนและการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนได้พัฒนาศักยภาพความสร้างสรรค์ของตน โดยผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงในพื้นที่อันเป็นไปตามลักษณะเฉพาะของเป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก หมายถึงเมืองหรือจังหวัดที่มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลายที่ส่งเสริมการสร้างรายได้ด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ตามแต่ละเมืองที่มีจุดเด่นด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านอาหาร ด้านศิลปะพื้นบ้าน หรือด้านการออกแบบ

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการในทุกด้าน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาของชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวได้มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า คือบทบาทของชุมชนในการที่ประชาชนมีส่วนร่วมหาสาเหตุของปัญหา มีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในการประเมินผล รวมไปถึงการร่วมรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น (ปิยธิดา ปานรังษี, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบขั้นตอนการมีส่วนร่วม Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980) ที่ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) การเข้ามามีส่วนร่วมมีได้หลายรูปแบบ อาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วม โดยการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานของความร่วมมือ รวมทั้งการร่วมแรงร่วมใจ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือ ผลประโยชน์ทางด้านส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นการเข้าร่วมในการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด

โกวิท พวงงาม (2553) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมชักนำและเปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่ม องค์กร ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดโครงการ ดังนี้

1. การเปิดช่องทางให้ประชาชนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีช่องทางการแสดงความคิดเห็น
2. การเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็น และเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูล และเป็นเวทีในการตัดสินใจ
3. การรณรงค์ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มตามความสนใจในลักษณะของชมรม รวมทั้งการส่งเสริมอาสาสมัครที่มีจิตอาสาเพื่อช่วยเหลืองานท้องถิ่น ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนในฐานะทั้งผู้ส่งเสริม ผู้รับบริการ และผู้ตรวจสอบ

สรุปแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งชุมชนควรมีโอกาสเข้ามามีบทบาทในทุกด้านและทุกขั้นตอน ตั้งแต่การริเริ่มหาสาเหตุของปัญหาในชุมชน การระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน การลงมือปฏิบัติ การใช้ประโยชน์ จนถึงปลายทางคือการประเมินผล ตรวจสอบทั้งกระบวนการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชน เพราะชุมชนเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน

แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นสิ่งที่กำหนดความสำเร็จของการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมและการวางแผนในการจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดย ญัณฐพัชร มณีโรจน์ (2560) ได้กำหนดแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมี 12 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาศักยภาพเบื้องต้นของชุมชนว่ามีความเหมาะสมที่จะดำเนินการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ พิจารณาจากความโดดเด่นของชุมชน ลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ รวมไปถึงเส้นทางการท่องเที่ยวโดยอาจจะนำหลักองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นตัวชี้วัด
2. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการการจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้นำของชุมชนรวมถึงประชาชนในชุมชน
3. ศึกษาความเป็นไปได้และศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจะร่วมกันศึกษาความเป็นไปได้โดยละเอียดว่ามีทรัพยากรใดที่สำคัญและโดดเด่นบ้าง นอกจากนี้ยังต้องศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการท่องเที่ยว รวมไปถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของทางชุมชน
4. นำผลที่ได้ลงพื้นที่มาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยการวิเคราะห์พื้นที่ที่จะใช้ SWOT และ TOWS Matrix เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อให้ทุกคนได้ทราบถึงศักยภาพโดยรวมของชุมชนและได้ร่วมมือหาแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ
5. พัฒนาศักยภาพของทางชุมชนในด้านต่าง ๆ โดยนำข้อมูลมาจากการศึกษาศักยภาพของชุมชนมาพัฒนาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการจัดการการท่องเที่ยว และความเป็นมาตรฐานในการท่องเที่ยว
6. กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย วิสัยทัศน์ในการจัดการการท่องเที่ยว จะต้องกำหนดเป้าหมายในการจัดการทั้งในระยะสั้น และระยะยาว โดยต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้
7. กำหนดรูปแบบในการบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จะต้องมีการจัดตั้งเป็นองค์กรกลางของชุมชนขึ้นมาเพื่อดูแลและรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน และยังทำให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม
8. จัดทำและออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งจำนวนวัน กิจกรรมตามช่วงอายุ และความน่าสนใจ โดยจะต้องออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวให้อยู่บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ และรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมและฟื้นฟูวัฒนธรรมของทางชุมชน

9. ทดลอง และทำการประเมินผลในโปรแกรมการท่องเที่ยว โดยอาจจะให้นักท่องเที่ยวอาสาเข้ามาทดสอบตัวโปรแกรมเพื่อดูความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความพึงพอใจจากการประเมินของนักท่องเที่ยว จึงนำผลนั้นมาวิเคราะห์เพื่อที่จะมาปรับปรุงใช้กับโปรแกรมท่องเที่ยวต่อไป

10. พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกกระบวนการ โดยนำผลที่ได้จากการทดลองใช้โปรแกรมท่องเที่ยวจากกลุ่มนักท่องเที่ยวตัวอย่าง และทำการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในภาคส่วนต่าง ๆ ให้ปฏิบัติหน้าที่ออกมาอย่างดี เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีแต่ความพึงพอใจกลับไป

11. การส่งเสริมการตลาดให้กับการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการสร้างความเข้าใจในการท่องเที่ยวโดยชุมชน นำเสนอเอกลักษณ์และความดั้งเดิมของท้องถิ่นออกสู่สาธารณะ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

12. การติดตามและการประเมินผลในการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีการทำประเมินเพื่อพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น และการประเมินภาพรวมของการท่องเที่ยว และนำผลที่ได้จากการประเมินไปพัฒนาการท่องเที่ยวในทุกมิติเพื่อทำให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว

สรุป การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนสิ่งแรกที่ต้องทำคือการอธิบายและทำความเข้าใจให้กับสมาชิกในชุมชนให้เห็นถึงสิ่งที่ได้รับกลับมาและประโยชน์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยที่ผู้นำจะต้องเป็นผู้อธิบายในส่วนนี้ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ ในแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่กล่าวมาในข้างต้นเมื่อสรุปออกมาแล้วจะประกอบไปด้วย การระดมความคิดเห็น การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล การวิเคราะห์พื้นที่และศักยภาพรวมไปถึงความเป็นไปได้ การออกแบบรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดตั้งองค์กรกลางของชุมชน การทดลองโปรแกรมการท่องเที่ยว การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว และการติดตามประเมินผล ในทุกกระบวนการนี้จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ประชาชนในชุมชนเป็นศูนย์กลางในการมีส่วนร่วมที่จะพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนและนำไปสู่ความสำเร็จ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Richards G. & Raymon C.(2009) ได้ร่วมกันให้คำนิยามการท่องเที่ยวแนวคิดใหม่นี้โดยตีพิมพ์อย่างเป็นทางการใน Atlas Newsletter ฉบับเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2543 ไว้ว่า “การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ หมายถึงการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้กับผู้มาเยี่ยมชมมาเยือนได้พัฒนาศักยภาพความสร้างสรรค์ของตนผ่านการใช้ชีวิตในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง อันเป็นไปตามลักษณะเฉพาะของเป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว” ในขณะที่องค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือยูเนสโก (UNESCO, 2006) ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ (Creative Tourism) ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีต่าง ๆ ในชุมชน ในเชิงของการเรียนรู้และการทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน ส่วนนาฟิออดิศักดิ์ แสงสนิท และธีระ สนิทธารักษ์, (2556) ให้แนวคิดไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์สถานที่ โดยนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เพื่อสร้างประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมและมีโอกาสได้ใช้ชีวิตร่วมกันกับเจ้าของสถานที่

และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม วิถีชุมชน และเอกลักษณ์ของสถานที่ ไม่ใช่กิจกรรมที่เน้นรายได้ของชุมชน แต่เป็นกิจกรรมที่เน้นคุณค่าของชุมชน

คุณสมบัติของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ Richards G. & Raymon C.(2009)

1. ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน (Each engaging the other)
2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Cross - cultural engagement/ Cultural experience)
3. มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ท่องเที่ยว (Spirit of place/ deep meaning/ understanding of the specific cultural of the place)
4. ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands - on experience)
5. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน/ส่งผ่าน - ส่งต่อประสบการณ์ (Exchange Information /transformation and transformative experiences)
6. เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม (More participate than observe)
7. นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเองและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Co -creating tourism experience)
8. ความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์, ประสบการณ์จริง (Authentic both process and product/ genuine experience)
9. จดจำประทับใจ เข้าใจ (Memorable/ I hear and I forget, I see and I remember, I do and I understand)
10. การท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง (Tailor - made approach)

สรุป การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ คือการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ ลงมือทำ สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสแสดงศักยภาพของตนเอง ในการสร้างสรรค์จินตนาการและใช้ความคิดของตนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน นอกจากนี้ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวจะได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาทำกิจกรรมการท่องเที่ยวในเมืองสร้างสรรค์นั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านการทำอาหาร การทำงานฝีมือ การเรียนรู้ศิลปะการแสดง และการออกแบบงานศิลปะ เป็นต้น

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ขององค์การยูเนสโก (UNESCO Creative Cities Network - UCCN)

ความหมายเมืองสร้างสรรค์ (Creative City) หมายถึง เมืองที่มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมือง มีรากฐานจากความมั่นคงทางสังคมและวัฒนธรรม มีการรวมกลุ่มกันอย่างหนาแน่นของคนที่ทำงานสร้างสรรค์ คนและวัฒนธรรมท้องถิ่นมีส่วนสำคัญที่ทำให้เมืองมีเป็นพื้นที่ในการแสดงออกของความคิดสร้างสรรค์ และกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและความคิดสร้างสรรค์ การเข้าร่วมเครือข่ายของเมืองสามารถทำให้เกิดการสนับสนุนเสริมสร้างการเรียนรู้จากกันและกัน และทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาเมืองของทุกประเทศ โดยการเสริมสร้างห่วงโซ่คุณค่าของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในท้องถิ่น เหนือสิ่งอื่นใดการเป็นเมืองสร้างสรรค์ยังมีส่วนในการได้สร้างความร่วมมือกันด้านความคิดสร้างสรรค์เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

ช่วยสนับสนุนการสร้างงาน ส่งเสริมวัฒนธรรมบนพื้นฐานของความหลากหลายทางสังคม สร้างโอกาสที่ดีสำหรับเมืองผ่านกระบวนการเรียนรู้ และโครงการความร่วมมือระหว่างเมืองต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์เชิงสร้างสรรค์ที่มีอยู่อย่างเต็มที่ การทำงานร่วมกันของภาคประชาชน สังคม ภาคเอกชน และภาครัฐเพื่อสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนักสร้างสรรค์งาน รวมถึงการมีส่วนร่วมของพลเมืองและผู้เกี่ยวข้องกับการด้านวัฒนธรรม การมีพื้นที่สาธารณะ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเมืองที่จะสามารถตอบโจทย์ให้แก่คนในท้องถิ่น เมืองเป็นของทุกคน และการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเมืองจึงเป็นหน้าที่ของทุกคน

เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ขององค์การยูเนสโก (Creative Cities) มีทั้งหมด 7 สาขา โดยมีเมืองต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นสมาชิกเครือข่ายแล้วทั้งสิ้น 300 เมือง ใน 90 ประเทศทั่วโลก (ข้อมูล ณ ปี 2566) แบ่งออกเป็น 1) วรรณคดี (Literature) 2) ด้านการออกแบบ (Design) 3) ภาพยนตร์ (Film) 4) ดนตรี (Music) 5) ด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน (Craft and Folk Arts) 6) มีเดีย อาร์ต (Media arts) 7) อาหาร (Gastronomy) ในส่วนของประเทศไทยมีเมืองที่เข้าร่วมเครือข่ายทั้งสิ้น 7 เมือง ได้แก่ กรุงเทพฯ (Design: 2019) ภูเก็ต (Gastronomy: 2015) เชียงใหม่ (Craft and Folk Arts: 2017) สุโขทัย (Craft and Folk Arts: 2019) เพชรบุรี (Gastronomy: 2021) เชียงราย (Design: 2023) และสุพรรณบุรี (Music: 2023)

สรุป ความสำคัญของเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์กับการท่องเที่ยว การได้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกช่วยส่งเสริมการสร้างรายได้ด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสร้างสรรค์โดยเมืองหรือจังหวัดนั้น ๆ ใช้วัฒนธรรมเป็นกลไกในการเชื่อมและสร้างความสัมพันธ์เปิดกว้าง ความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ความเชื่อ และความคิดให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายของผู้คนที่มีความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ (ตามแต่ละเมืองที่มีจุดเด่นด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านอาหาร ด้านศิลปะพื้นบ้าน หรือด้านการออกแบบ) และใช้เครือข่ายเมืองสร้างสรรค์เป็นกลไกในการพัฒนาประเทศต่อไป การที่เมืองต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองเป็นสมาชิกเมืองสร้างสรรค์จะเป็นอีกหนึ่งจุดหมายท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงสร้างสรรค์ของไทยที่จะสร้างรายได้ เกิดกระตุ้นเศรษฐกิจให้มีมูลค่าการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น จังหวัดนั้น ๆ ได้เป็นที่รู้จักในวงกว้างเกิดการเดินทางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้น

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีระเบียบวิธีการวิจัยซึ่งประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสังเกตและสัมภาษณ์ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการคำนึงถึงคุณสมบัติที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา คือเป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ รวมทั้งการได้รับคำแนะนำจากผู้ให้ข้อมูลในลักษณะการบอกต่อ (Snow Ball) ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน คือผู้นำ

หมู่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ภาคเอกชนคือผู้ประกอบการในพื้นที่ และนักท่องเที่ยวชาวไทย งานวิจัยนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีการอิมตัวของข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ จึงมีจำนวนของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) มีประเด็นในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

ประเด็นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล

ประเด็นที่ 3 การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนและด้านการตัดสินใจ

ประเด็นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ประเด็นที่ 5 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ประเด็นที่ 6 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ประเด็นที่ 7 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยมีการตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยผ่านการตรวจสอบจากนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน จากนั้นนำไปทดลองใช้สัมภาษณ์กับชุมชนเบื้องต้นก่อนการใช้งานเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น รายงานการวิจัย บทความ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาคือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน และข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นเมืองสร้างสรรค์ได้รับการยอมรับจากยูเนสโกของจังหวัดเพชรบุรี เพื่อสามารถนำข้อมูลไปสร้างกรอบแนวคิด และแนวคำถามในการสัมภาษณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ คือข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้วิจัยเดินทางเข้าไปสัมภาษณ์สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชน จังหวัดเพชรบุรี เพื่อสามารถได้ข้อมูลที่สามารถตอบวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ณ จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ปราชญ์ชาวบ้าน ชุมชนท่องเที่ยว/ผู้ประกอบการในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ โดยมีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่งการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล คือการที่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าการได้ข้อมูลต่างเวลาได้ข้อมูลตรงกันหรือไม่ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญรายเดิมในเวลาที่ต่างไปพบว่ายังให้ข้อมูลไปในทิศทางใกล้เคียงกับที่เคยให้ไว้ การตรวจสอบข้อมูลด้านสถานที่พบว่าในประเด็นเดียวกันผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากพื้นที่ต่างกันให้ข้อมูลไปให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน การตรวจสอบด้านแหล่งบุคคลผู้วิจัยได้นำข้อมูลเดียวกันสอบถามขอให้ข้อมูลหลักคนละกลุ่มกัน พบว่ามีการให้ข้อมูลที่คล้ายกัน การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย คือการตรวจสอบเพื่อไม่ให้มีความ

ลำเอียงหรืออคติ จึงใช้ผู้วิจัย 2 คน และพบว่าได้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล คือ เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ผู้วิจัยใช้หลายวิธี เช่น การสังเกต บริบทขณะสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และได้ศึกษาข้อมูลอื่นเพิ่มเติมจากเอกสารประกอบการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกในการสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากการถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงมาทบทวน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมพร้อมทั้งจับประเด็นประโยคหรือข้อความที่สำคัญ
2. รวบรวมประโยคหรือข้อความที่มีความหมายใกล้เคียงไว้ในกลุ่มเดียวกันและมีการสร้างหัวข้อสรุป อธิบายข้อมูลที่ได้มาอย่างละเอียดครบถ้วน และเรียบเรียงข้อค้นพบที่ได้จากการสัมภาษณ์ออกเป็นกลุ่มตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้
3. ใช้วิธีการเขียนบรรยายอย่างละเอียดและชัดเจน โดยไม่นำทฤษฎีใด ๆ มาควบคุมและยกตัวอย่างคำพูดประกอบกับหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงให้เห็นภาพของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างชัดเจน
4. สรุปในแต่ละประเด็นแล้วเขียนเชื่อมโยงกันเป็นบทสรุปสุดท้ายที่สัมพันธ์ครอบคลุมเน้นการวิเคราะห์แบบตีความ นำเสนอเชิงพรรณนา อธิบาย จัดทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ผลการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกันคือ เห็นว่า ไม่พบสภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ของอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากทุกภาคส่วนพยายามสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมกับการสร้างสรรค์เมืองเพชรบุรีให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการยอมรับจากยูเนสโก ยินดีให้ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจช่วยกันทำหน้าที่ในบทบาทของตนเองและพยายามฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคซึ่งต่างก็ไม่มองเป็นอุปสรรคสำหรับการทำงาน เพราะการมองจุดหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกันคือพยายามผลักดันให้จังหวัดได้รับการยอมรับในระดับโลก ก่อเกิดความภาคภูมิใจและส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกภาคส่วนของจังหวัด

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นโดยรวมว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรี มีระดับที่แตกต่างกันโดย

2.1 ภาครัฐในภาพรวมมีส่วนร่วมในทุกด้านในระดับที่แตกต่างกัน โดยมีส่วนร่วมอย่างมากในด้านการริเริ่มวางแผนนโยบาย งบประมาณ การรับรู้ข้อมูล การดำเนินงานร่วมกับภาคประชาชน และเอกชน ไปจนถึงการประเมินผลแต่ละโครงการที่ได้จัดทำในปีแรก โดยอาจแสดงบทบาทด้านการวางแผนและการเป็นผู้ประสานงานในระหว่างช่วงเวลาการดำเนินงานโครงการ ซึ่งในระหว่างการค้าเนินโครงการต้องการความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานราชการ ผู้ประกอบการ ชุมชน ประชาชน และนักท่องเที่ยว เช่นการวางแผนโครงการจัดทำมาตรฐานชุมชนและอัตลักษณ์อาหารในพื้นที่ โครงการพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาหารสู่อาหารปลอดภัย โครงการที่สนับสนุนการเป็นเมืองสร้างสรรค์ระดับ

จังหวัด ได้แก่ การจัดเทศกาลขนมไทย-ขนมโลก การพัฒนาชุมชนต้นแบบด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และยั่งยืน เพื่อยกระดับเพชรบุรีสู่เมืองสร้างสรรค์ ซึ่งนำร่องที่ชุมชนคลองกระแซง ชุมชนตลาดริมน้ำ และชุมชนวัดเกาะ ซึ่งในทุกโครงการต้องการการทำงานร่วมกันจากทุกภาคส่วน

2.2 ภาคประชาชน ภาคเอกชน มีส่วนร่วมในทุกด้านด้วยเช่นกัน ภาคประชาชน ชุมชน และผู้ประกอบการได้เข้าร่วมประชุม วางแผน กลั่นกรองความคิดเห็นกับหน่วยงานระดับจังหวัด ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ เมื่อมีประกาศรับรองจากยูเนสโกหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับรู้ถึงการเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของจังหวัดเพชรบุรี นับตั้งแต่ระดับของประชาชนในชุมชนแต่ละอำเภอ ผู้ประกอบการด้านอาหาร แต่อาจจะมีการรับรู้ในระดับที่ไม่เท่ากันทุกพื้นที่ เนื่องจากแผนโครงการในปีแรกเป็นการเร่งสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์ไปสู่ผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในระดับจังหวัดและในระดับประเทศ ซึ่งแผนโครงการที่สำคัญคือการพัฒนาด้านการใช้วัตถุดิบที่เป็นเอกลักษณ์ของเพชรบุรีในการประกอบอาหารโดยได้รับการมีส่วนร่วมเป็นอย่างดีจากผู้ประกอบการในการนำเสนอเมนูเอกลักษณ์ เช่น แกงหัวตาล ทอดมันชะคราม และเมื่อมีการจัดเทศกาลอาหารของจังหวัดทั้งร้านอาหารและชุมชนต่างนำอัตลักษณ์ด้านอาหารของตนเองมาร่วมงาน เพื่อเป็นการช่วยในด้านการประชาสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือร่วมใจ ความภาคภูมิใจของคนในพื้นที่ และมีการแบ่งปันผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจสู่ผู้คนในชุมชนได้อย่างเหมาะสม และไม่กระจุกอยู่กับกลุ่มใด เป็นการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเป็นเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโกให้กับผู้คนในจังหวัดเพชรบุรี เช่น องค์กรท้องถิ่นพัฒนาศักยภาพในการท่องเที่ยวของชุมชนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันภาคเอกชน ประชาชนในชุมชนก็ได้รับผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม คือ จากการที่นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของยูเนสโก สร้างให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการพัฒนาอาชีพจากคำแนะนำหรือคำติชมจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำกิจกรรมการท่องเที่ยวอีกด้วย

2.3 นักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมด้านการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการท่องเที่ยวทั้งที่จัดขึ้นแล้วและโครงการในอนาคต โครงการพัฒนาอาหารที่เป็นอัตลักษณ์ของจังหวัด เช่น แกงหัวตาล และขนมไทยที่ทำจากน้ำตาลโตนด มีส่วนร่วมในการได้รับประสบการณ์แปลกใหม่จากการเข้าร่วมเดินทางท่องเที่ยวและชิมอาหารในพื้นที่ มีส่วนร่วมในความภาคภูมิใจที่จังหวัดเพชรบุรีเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการยอมรับจากยูเนสโก อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการประเมินผลและให้คำแนะนำจากการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ถูกจัดขึ้น โดยไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน

3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแนะแนวทางการพัฒนาของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ของจังหวัดเพชรบุรี มีด้วยกัน 4 ประเด็น คือ

3.1 การประชาสัมพันธ์และการร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่ายเป็นสิ่งที่สำคัญมากโดยต้องสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยวในรายละเอียดความโดดเด่น อัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน องค์กรประกอบใดที่สามารถนำมาเป็นจุดขายของในแต่ละพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาหารพื้นถิ่น อาหารทะเล เรื่องราวประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของชุมชนนั้น ๆ ทุกฝ่ายก็ต้องช่วยพัฒนาขึ้นมา และเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสประสบการณ์ โดยมีการอำนวยความสะดวกในพื้นที่ควบคู่ไปด้วยทั้งสาธารณูปโภค ถนนสภาพดีเพื่อการเข้าถึงชุมชนที่ปลอดภัยและสะดวก การสื่อ

ความหมายโดยการใช้ป้ายสื่อความหมายหรือการใช้ปราชญ์ชาวบ้านในการเล่าเรื่องราวและต้องคงในเรื่องปราชญ์ชาวบ้านให้ยั่งยืนเพื่อบอกกล่าวเรื่องราวความสำคัญ ความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ท้องถิ่น

3.2. การดำเนินโครงการที่ทางภาครัฐจัดขึ้นเป็นแนวทางการพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารที่ดีหากสามารถดำเนินการไปได้ในอนาคตเนื่องจากเป็นแผนที่อยู่ในความสนใจของประชากรทั่วโลก เทรนด์อาหารสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมเพราะผู้คนใส่ใจกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้นทำให้ความต้องการสินค้าอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้นด้วย เช่น โครงการมาตรฐานเกษตรปลอดภัยหรือตรา Q (Quality) เพื่อสร้างความมั่นใจของลูกค้าและความปลอดภัยของผู้บริโภค

3.3 ความยั่งยืนและความต่อเนื่องของนโยบายจากภาครัฐ การเกิดรอยต่อของการบริหารงานเก่าที่ผ่านมาเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล เปลี่ยนชื่อทางการเมือง หรือแม้แต่ในส่วนของการบริหารงานระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นนายก อบต.หรือผู้ว่าราชการจังหวัดก็เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการให้ความใส่ใจแต่ละพื้นที่ไม่เท่ากัน ความต่อเนื่องของกิจกรรมที่ขาดหายไปเช่นในเรื่องของการพัฒนาเส้นทางเดินทางปรับปรุงถนน หรือการประชาสัมพันธ์และการทำการตลาดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ในช่วงต้นโครงการประสบความสำเร็จเนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์แต่เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงก็ไม่ต่อเนื่องขาดหายไป รวมไปถึงระบบงบประมาณที่ลงสู่ชุมชนควรพิจารณาให้เหมาะสมในการจัดหาอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่

3.4 การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของชุมชนในจังหวัด ในชุมชนที่ใกล้เคียงกันสามารถเดินทางท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายได้ เช่น ชุมชนมณีเลื่อน ชุมชนศิรีวงศ์ และชุมชนหนองประดู่ เนื่องจากในบางชุมชนเช่นมณีเลื่อนไม่ได้มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวแต่สามารถจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ได้สามารถผลิตสินค้าท้องถิ่นมีอาหารในพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์เช่น แกงหน่อส้ม ผักจู้บ แกงหัวตาล และขนมควายลุย แต่ในอีก 2 ชุมชนใกล้เคียงมีพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ดังนั้น ควรมีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปทุกท้องถิ่น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาครั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัย โดยจำแนกตามประเด็นได้ ดังนี้

1. การศึกษาปัญหา และอุปสรรค พบว่าไม่พบสภาพปัญหา หรืออุปสรรคในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ของอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากทุกภาคส่วนพยายามสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมกับการสร้างสรรค์เมืองเพชรบุรีให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ได้รับการยอมรับจากยูเนสโก จึงไม่มองเป็นอุปสรรคสำหรับการทำงาน เพราะทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน มองจุดหมายในการทำงานไปในทิศทางเดียวกันคือพยายามผลักดันให้จังหวัดได้รับการยอมรับในระดับโลก สร้างความภาคภูมิใจและส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม วาลิประโคน, วันชัย สุขตาม และจิรายุ ทรัพย์สิน (2563) ที่พบว่าปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ที่พบมากที่สุด ได้แก่ ขาดงบประมาณจากภาครัฐเข้ามาสนับสนุนอย่างเพียงพอ ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง คนในชุมชนยังขาด

ความเข้าใจในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ประชาชนไม่ได้รับผลประโยชน์จากการจัดการท่องเที่ยวชุมชน และประชาชนในชุมชนไม่ได้ติดตามผลการจัดการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง

ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการร่วมแรงร่วมใจและการมีเป้าหมายเดียวกันอย่างแรงกล้านั้นคือการนำเสนอจังหวัดเพชรบุรีให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลก เพื่อสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนในจังหวัดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทุกภาคส่วนข้ามผ่านทุกสภาพ และมีทัศนคติการทำงานร่วมกันในแง่บวก

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดเพชรบุรีนั้น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมองว่าตนเองได้มีส่วนร่วมในบริบทที่แตกต่างกัน ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในหลากหลายระดับและหลากหลายกิจกรรม เป็นกระบอกเสียงช่วยประชาสัมพันธ์เรื่องการเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของยูเนสโก มีส่วนร่วมในความภาคภูมิใจในความสำเร็จของจังหวัด และได้รับประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่วนหน่วยงานทางภาครัฐได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงานและการประเมินผลอย่างครบวงจร ซึ่งบทบาทที่สำคัญของภาครัฐคือการวางแผนและเป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และภาคผู้ประกอบการเชื่อมโยงเครือข่ายเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับปวิณางามประภาส (2560) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นอีกองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากเป็นหัวใจหลักของการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ ซึ่งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนสามารถกระทำได้หลากหลายทางหลายลักษณะ และสรรเพชร เพียรจัด (2564) พบว่าการพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนเป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วยกระบวนการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมประเมิน ทำให้ชุมชนเกิดแผนการดำเนินงานเพื่อความยั่งยืน และยังสอดคล้องกับกฤษฎิ์ ชวลิตานนท์ และเพ็ชรภรณ์ ชัชวาลชาญชนกิจ (2565) พบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนแสดงให้เห็นถึงบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ ตั้งแต่เข้ามาศึกษาปัญหาและวิเคราะห์ถึงสาเหตุและที่มาของปัญหา ร่วมกันวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเอง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แสดงออกในรูปแบบของการสร้างความร่วมมือ ร่วมปฏิบัติงาน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม รวมถึงการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมและรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ การจัดทำแผนงานเพื่อเข้าไปพัฒนาส่งเสริมชุมชนหรือทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ตามแผนงานและโครงการในปีต่อ ๆ ไปที่วางไว้เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาเป็นไปตัวชี้วัดและเกณฑ์ของยูเนสโก ซึ่งต้องมีเรื่องของการพัฒนาไปบนพื้นฐานของความยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดอีกด้วย

3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ข้อเสนอแนะว่าในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และการพัฒนาสู่เมืองสร้างสรรค์ของจังหวัดเพชรบุรี การประชาสัมพันธ์และการร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่ายเป็นสิ่งสำคัญมากโดยต้องสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยวในรายละเอียดความโดดเด่น อัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน และในส่วนของการดำเนินโครงการที่ทางภาครัฐจัดขึ้นเป็นแนวทางการพัฒนาเมือง

สร้างสรรค์ด้านอาหารที่ดี เนื่องจากพื้นที่หลายชุมชนในเพชรบุรีมีความโดดเด่นด้านการผลิตวัตถุดิบคุณภาพดีสำหรับการประกอบอาหาร อีกทั้งเป็นแผนที่อยู่ในความสนใจของประชากรทั้งโลก ในแนวโน้มอาหารสุขภาพที่กำลังเป็นที่นิยมเพราะผู้คนใส่ใจกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการสินค้าอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้นด้วย เช่น โครงการมาตรฐานเกษตรปลอดภัยหรือตรา Q (Quality) เพื่อสร้างความมั่นใจและความปลอดภัยของผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับกุลแก้ว คล้ายแก้ว, ภัทริศร์ ถนอมสิงห์ และรพีพงศ์ อินตะสืบ (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องท่องเที่ยวเชิงอาหาร: ศักยภาพและการพัฒนาโมเดลการจัดการท่องเที่ยวโดยเครือข่ายชุมชนบ้านไม้ขาว เชื่อมโยงภูเก็ตเมืองมรดกโลก เมืองสร้างสรรค์วิทยาการอาหาร พบว่า ชุมชนมีศักยภาพสามารถนำวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่มีอยู่มาประกอบกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงอาหารที่หลากหลายและสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมกับภูเก็ตเมืองมรดกโลกเมืองสร้างสรรค์วิทยาการอาหาร ชุมชนมีความสามารถรวมกลุ่มทำกิจกรรมการท่องเที่ยวและร่วมกับส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะของเครือข่าย โดยจัดให้มีศูนย์กลางเครือข่ายชุมชน จากการร่วมมือร่วมใจและการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนนั้น และการมีส่วนร่วมของเครือข่ายชุมชนและเป็นต้นแบบการจัดการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงเมืองภูเก็ต ซึ่งเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหารโดยองค์การยูเนสโกได้ อีกทั้งงานวิจัยของ ญาณภา บุญประกอบ และคณะ (2560) พบว่า อาหารมีความสำคัญต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเนื่องจากเป็นการสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้วัฒนธรรม สังคมและวิถีชีวิตส่วนการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีการนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น อาหารท้องถิ่น การเยี่ยมชมแหล่งผลิตอาหารก็สามารถทำให้สัมผัสถึงประสบการณ์การท่องเที่ยวจึงควรมีกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของชุมชนจะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจและความทรงจำที่ดี นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า แนวโน้มอาหารสุขภาพที่กำลังเป็นที่นิยมเพราะผู้คนใส่ใจกับสุขภาพเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้ความต้องการสินค้าอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตราภรณ์ เกรวัตร และคณะ (2566) กล่าวว่าโอกาสของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน คือการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านเกษตรอินทรีย์และอาหารโลกที่ปลอดภัยและมีสุขภาพ ซึ่งชุมชนต้องนำมาพิจารณาและทบทวนศักยภาพและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนต่อไป

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และการร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่ายเป็นสิ่งที่สำคัญมาก โดยต้องสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยวในรายละเอียดความโดดเด่น อัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน รวมทั้งการสื่อความหมายโดยการใช้ป้ายสื่อความหมายหรือการใช้ปราชญ์ชาวบ้านในการเล่าเรื่องราวและต้องคงในเรื่องปราชญ์ชาวบ้านให้ยั่งยืนเพื่อบอกกล่าวเรื่องราวความสำคัญ ความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ท่องเที่ยว นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราภรณ์ เกรวัตร และคณะ (2566) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน และนักท่องเที่ยว กิจกรรมการเรียนรู้ การสื่อความหมายที่เหมาะสมกับพื้นที่ มีความสำคัญต่อการกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนหรือพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้งาน

1.1 จังหวัดเพชรบุรี การท่องเที่ยวก็หาจังหวัดเพชรบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดเพชรบุรี สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี สามารถนำข้อเสนอแนะจากภาคประชาชน

ภาคเอกชน และนักท่องเที่ยว เพื่อพิจารณาร่วมมือกัน ในการกำหนดเป็นแผนและนโยบายเพื่อการพัฒนาโดยคำนึงถึงการพัฒนาโดยไร้รอยต่อและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดเพชรบุรีสู่ความยั่งยืน และสอดคล้องกับแผนการดำเนินการเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก

1.2 ชุมชนท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี สามารถนำผลข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวไปพัฒนา และปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ของตน เพื่อเพิ่มเติมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่โดยอยู่บนพื้นฐานของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และสอดคล้องกับการเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ของยูเนสโก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีข้อเสนอแนะในเรื่องการสร้างเครือข่ายพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชนที่สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันได้ จึงควรมีการศึกษาวิจัยศักยภาพของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับพื้นที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัด ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างสามัคคีของผู้คนในจังหวัด ในพื้นที่เคียงข้างกัน ยังเป็นการแบ่งปันผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎีวัชร ขวลิขิตานนท์ และเพ็ชรภรณ์ ชัชวาลชาญชนกิจ. (2565). ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และปัจจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีการจัดการท่องเที่ยวใน จังหวัดชุมพร.วารสารวิทยาการวิจัย, 11(2), 82-90.
- กุลแก้ว คล้ายแก้ว, ภัทริศร์ ธนอมสิงห์ และรพีพงศ์ อินตะสืบ. (2564). ท่องเที่ยวเชิงอาหาร:ศักยภาพ และการพัฒนาโมเดลการจัดการท่องเที่ยวโดยเครือข่ายชุมชนบ้านไม้ขาวเชื่อมโยงภูเก็ตเมือง มรดกโลกเมืองสร้างสรรค์วิทยาการอาหาร.วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 8 (4),83-94.
- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- จิตราภรณ์ เถรวัตร และคณะ. (2566). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ใน จังหวัดสุพรรณบุรี.วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 11(3), 1172-1183.
- ญาณภา บุญประกอบ และคณะ. (2560). อาหารพื้นถิ่นกับกลไกในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ กรณีศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง จังหวัดชัยนาท. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 11(พิเศษ), 93-108.
- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). “การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน”. วารสารวิชาการการท่องเที่ยว ไทย.นานาชาติ. 13(2), 25-46.
- นาฬิกาอดิศักดิ์ แสงสนิท และธีระ สิ้นเดชารักษ์. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การรับรู้ของ นักท่องเที่ยว ความพร้อมของเจ้าของกิจกรรม และความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ ฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ปวีณา งามประภาสม. (2560). การจัดการท่องเที่ยวชุมชน. ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

- สินวัตร วาสีประโคน, วันชัย สุขตาม และจิรายุ ทรัพย์สิน. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ในพื้นที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมการท้องถิ่น**, 4(1), 117-129.
- สรรเพชร เพียรจัด. (2564). การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนบนดินแดนภูเขาไฟบุรีรัมย์. **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**, 16(1), 41-50.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. **World development**, 8(3), 213-235.
- Richards G. & Raymon C. (2009). Creative tourism and local development. **Creative Tourism: A global conversation**, 78-90.
- UNESCO, (2006). Towards Sustainable Strategies for Creative Tourism Discussion Report of the Planning Meeting for 2008. **International Conference on Creative Tourism**. Santa Fe, New Mexico, USA October 25-27, 2006.
- Wurzburger, R., Pratt, S., & Pattakos, A. (Eds.). (2009). Creative tourism, **A Global Conversation**. Sunstone Press.

ประวัติแนบท้ายบทความ

	Name and Surname: Ms. Baifern Wongbuangam Highest Education: PhD. (Tourism and Hotel Management) University or Agency: Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Field of Expertise: Tourism and Hospitality Address: 86 Phitsanuloke Road, Dusit, Bangkok 10300
	Name and Surname: Mr. Yanatorn Teanthaworn Highest Education: M.A. (Cultural Management) University or Agency: Rajamangala University of Technology Phra Nakhon Field of Expertise: Cultural Tourism Address: 86 Phitsanuloke Road, Dusit, Bangkok 10300